

BRUKS- ANVISNINGEN

NR 25 - APRIL 2015

Medlemsblad från Åkers Hembygdsförening

www.akershembygd.se

Nya styrelsen 2015

Sedvanliga årsmötesförhandlingar hölls 24 mars i Församlingshemmet. Efter årsmötet avtackades de avgående ledamöterna Pehr Bengtsson, Inger Johansson och Knut Knudsen med blommor och applåder. Här ovan är det nya gänget som ska leda arbetet i hembygdsföreningen under året.

Från vänster: Roger Granath (suppleant), Christer Ståhl (ledamot), Monika Malmjöf (ledamot), Sven-Arne Ardell (sekreterare), Carin Norberg (suppleant), Ann-Britt Rojek (ledamot), Tomas Larsson (vice ordförande), Pelle Johansson (ledamot) och Per Hildebrand (kassör).

Saknas på bilden gör: Ylva Binder (ordförande), Sten Hellgren (ledamot) och Kjell Björkman (suppleant).

FOTO: PEHR BENGSSON

Glada mottagare av hembygdsgöteborgens hedersnål, Lars Holmberg och Britt Friskytt. Saknas gör den tredje pristagaren Eva Jönsson som var bortrest.

FOTO: PEHR BENGSSON

De fick föreningens hedersnål

Lars Holmberg

Lars Holmberg har med sin kamera förevigat mycket av det som hembygdsgöteborgen gjort de senaste 7-8 åren. Bilder från olika arrangemang har lagts in på föreningens Facebooksida som följs av många icke-medlemmar. Lars har tidigare varit styrelsemedlem i fyra år. Hans goda humör och underfundiga kommentarer piggade många gånger upp våra möten. Dessutom var Lars en viktig kugge vid de årliga Valborgsfirandena.

Eva Jönsson

Eva Jönsson och Åkers Café & Bagarbod har varje år varit lika tillmötesgående när vi begärt hjälp med att sälja vår almanacka. Genom Eva och Bagarboden har vi också fått hjälp att hantera nyckeln till vårt museum. Hos henne har värdar kunnat hämta och lämna nyckel, ett arrangemang som verkligen underlättat för oss. Denna hjälp av föreningen fått i det tysta.

Britt Friskytt

Britt Friskytt och Åkers Blommor har hjälpt föreningen att sälja almanackan till intresserade och stöttat med en vacker blombukett vid lucia. Detta har Britt gjort utan någon som helst ersättning. Britt är alltid positiv och hittar lösningar på våra frågor. Hon har på många sätt stöttat våra aktiviteter men även sponsrat oss med blommor när sådana behov funnits. Hon har bidragit till att föreningen syns i samhället.

Ordförande har ordet

■ Ylva Binder

Efter ett år som ordförande för hembygdsföreningen tar jag tillfället i akt att dela med mig av mina tankar och motiveringar. Mina tankar har jag delat upp i DÅ, NU och FRAMTIDEN – då jag har växt upp på orten och känner vissa saker har förändrats under de senaste 20 åren.

Järn-gänget – det jag kallar många av de äldre medlemmar som drivit hembygdsföreningen i alla år. De har nu kommit till en högre ålder – men är fortfarande de som är aktiva på orten.

DÅ – när jag växte upp – fanns det mer förutsättningar finansiellt med vår industri i större skala, Börsen, banken, posten och med fler anställda på orten. Men DÅ hade vi även *järn-gänget* som gjorde cykelutflykter på torsdagarna, som skapade en social och stark samanhållning i samhället och ledde många av de ungdomslag vi hade på orten. Som skolelever fick vi fin undervisning angående vår ort Åkers styckebruk och besökte många ställen både i natur och genom undervisning i skolan. Detta är troligtvis den största anledningen varför jag älskar det här stället och värderar så mycket vad vi har.

NU känns det som vi saknar lite av ett yngre *järn-gäng* som kan ta vid när de lite äldre (som hållit igång under en lång tid) börjar lugna ned tempot. Det saknas det positiva engagemang vi hade på orten – via idrotten, genom föräldranätverket, ledarna, skolan och de gemensamma tillställningar som anordnades. Vi kan skylla på ekonomin och mycket annat – men vi får inte glömma att våra fina tillgångar – en stor fin skola, fina sportanläggningar, vacker natur – fortfarande ger oss som bor här förutsättningar i vår egen hand.

NU skulle jag önska mer än någonsin att vi kan engagera de aktiva föreningar

som finns på orten, skapa mer samarbete för att göra våra evenemang större och med fler deltagare.

För att väcka stoltheten och passionen i våra yngre, såsom det väcktes i mig, skulle jag önska att se fler projekt med skolan och vår fina historia. Vi har ett vackert och unikt bruksmuseum, vårt fina bruksarkiv – för att inte nämna alla de historiska platser och bevis vi ser i våra skogar. Vi har en historik som går långt bak i tiden och sätter stort värde på Åkers styckebruk för hela Sverige – något som en del på orten inte vet så mycket om.

FRAMTIDEN ligger helt och hållet i våra egna händer och hur vi engagerar oss i vår egen bruksort och där vi bor. Det är vi som kan få Åker att växa genom en större gemenskap, genom samarbete och där vi alla kommunicerar bättre med varandra. Vi har många som har flyttat till Åker och vi har delar av industrin som går bättre än vad de gjort på många år. FRAMTIDEN är upp till oss alla att skapa. Att skapa en bruksort vi känner samma gemenskap, stolthet och kärlek för, och en fin ort att få växa upp med bra undervisning och möjligheter.

Mitt personliga engagemang i Åkers hembygdsförening är för att jag är stolt över Åkers styckebruk. Att kunna sprida den fina kunskap som våra äldre medlemmar har, en kunskap som skulle vara så sorgligt att se försvinna. Istället skulle det vara underbart att se den kommuniceras, göra våra barn och ungdomar stolta över vår fina historik och se till att få oss alla ut i de fina omgivningar vi har i Åker. ■

Brev från en medlem

I Bruksanvisning nr 22 berättade vi lite mer om berättarkvällen den 22 oktober som skulle handla om mat med rubriken "Vårt dagliga bröd". I artikeln fanns ett utdrag ur en rapport till Nordiska Museet som handlade om Åkersbygden och bland annat om mathållning under tidigt 1900-tal. Den som skrivit rapporten var Charlotta Forsberg. Hennes barnbarn, Ingrid Näslund, som är medlem i Åkers hembygdsförening läste och kontaktade oss. Resultatet av den kontakten blev ett brev från Ingrid som här, med Ingers medgivande, återges i sin helhet.

Hjärtligt tack för kopian på min farmors skrivelse till Nordiska Museet. Jag minns som barn hur hon gärna och ofta brukade berätta om gamla tider, men som barn var man ju inte någon god lyssnare. Dock hörde jag talas om att hon hade kontakt med Nordiska Museet.

När mina farföräldrar träffades var farfar Anders Petter änkeman med fyra barn, tre söner och en dotter. Han var lantbrukare på en gård som hette Karlstorp och troligen hade Läggesta som postadress. I äktenskapet med min farmor Charlotta föddes två söner och två döttrar. En son i varje äktenskap blev mjölnare. Alla åtta syskonen höll ihop hela livet och träffades regelbundet. En av döttrarna – Selma Nilsson, gift med Arvid Nils-

son – var bosatt i Krutbruket och ligger begravd på Åkers kyrkogård. Selma hade varit sjuksköterska som ung och som jag kommer ihåg hade Krutbruket en gång i veckan läkarmottagning där Selma Nilsson assisterade den läkare som kom från Mariefred eller Strängnäs. Vilken stad minns jag inte, men däremot minns jag att min kusin på mamma Ingeborgs sida, Ruben Sollerbäck, hämtade läkaren med bil. Hans föräldrar, Ester och August (mammans bror) Andersson, bodde nära den stora villan där styresman von Otter bodde.

Farfar Anders Petter, som dog innan jag föddes 1926, var också auktionsförrättare, ett yrke som min pappa Hjalmar Forsberg fortsatte med vid sidan av sitt yrke som fjärdingsman i Åker och Selabo härad.

Jag har sparat ett fåtal auktionsprotokoll skrivna med blyerts och är lite svårtydda, det äldsta från 1895. Även en katalog från 1933 som avser auktionen efter ägaren till Åkers Styckebruk generalskan Jeanne Nyblaeus. Tyvärr inte med något protokoll över priserna, det hade varit mycket intressant med tanke på de antikviteter som där beskrevs. Har jag fel som tror att auktionen föranleddes av Styckebrukets konkurs?

Under ett antal år var min pappa även nämndeman vid tinget i Strängnäs. Det blev dock en bestämmelse att polismän inte samtidigt fick vara nämndemän. Tidigare var det ett förtroendeuppdrag men blev sedan politiskt tillsatt av varje kommun.

Jag har även sparat ett urklipp från Mariefreds tidning vecka 41/2006 där Åkers hembygdsförening besökte Åkers kyrka och vill här försöka komplettera. Nära klockstapeln finns mina farföräldrars grav och nu även min makes. Stående sten AQ P Forsberg Karlstorp och liggande sten Agne Näslund och även mitt namn för att markera min makes anknytning till släkten Forsberg. Min make dog 1995.

I Åkers kyrka framför altaret brukar ligga en grön flossamatta. Jag tror att den skänktes av kyrkliga syföreningen. I varje fall var det dess medlemmar som vävde den. Min mamma Ingeborg Forsberg var mycket flitig med att delta i vävningen.

Säkert var det ett drygt arbete och den som ansvarade för det hela var, om jag minns rätt, Selma Cassel småskolelärarinnan i Krutbrukets skola. Selma eller Hilda?

Villa Backebo byggde mina föräldrar 1924. Min bror var då 2 år och 1926 föddes jag där.

Det här var lite spridda hågkomster som kanske kan vara intressant att veta. Jag tycker det är trevligt att vara medlem i hembygdsföreningen och även om jag inte alltid känner igen något från artiklarna så gav det ju ordentlig utdelning denna gång. Tyvärr finns det väl inte så många kvar i livet som har personliga minnen av min pappa Hjalmar Forsberg. Genom sitt yrke och sociala engagemang blev han bekant med trakten och dess invånare på ett sätt som säkert har gjort även mig intresserad fastän jag flyttade hemifrån efter studentexamen 1945. Så sent som förra året besökte jag tillsammans med min bror och brorson Åkers kyrkogård och i samband därmed besökte vi även nuvarande ägare till Backebo. De tog väl emot oss och vi fick en trevlig rundvandring i villan som för mig har så många minnen. Och vi kunde i gengäld berätta hur allt en gång varit.

Med vänliga hälsningar
Ingrid Näslund

Hjalmar Forsberg fick Kungl. Patriotiska sällskapets medalj för sitt arbete 1945 (ev. 1946). Medaljen överlämnades i Åkers kyrka i samband med en gudstjänst.

ÖGONBLICK I ÅKER

Glada miner bland gubbarna på Krutbrukets skjutbana någon gång under senare hälften av 1950-talet. Thure Holmgren, kommunstyrelsens ordförande i Åker, lutar sig fram mot Carl A Eriksson, även kallad Calle-Grafen, känd lokalfotograf och svarvare på styckebruket och krutbruksarbetaren Henry Eriksson i ett samtal medan Mausegevären kallnar. De var alla medlemmar i Åkers skytteförening som övade skytte vid Krutbruket på söndagarna. Fotografen är okänd.

Vill du skriva i Bruksanvisningen?

Vi tar gärna emot texter om Åkers hembygd. Har du bilder som kan vara intressanta för andra? Skicka gärna in dem med några textrader!

Skicka bidragen till någon i redaktionsrådet:

Sten Hellgren; sten.hellgren@home.se

Tomas Larsson; larssont@willis.com

Ylva Binder; ylva.binder@yahoo.com

FOTO: PEHR BENGTTSSON

Ny säsong på museet

Kom och hjälp till att fixa inför kommande säsong

Säsongen 2014 hade vi över 1000 besökare på museet. Ett stort tack till alla er som hjälpte till på arbetsdagarna och som värdar och guider.

Vid höstens arbetsmöte diskuterades vad vi vill göra inför kommande säsong. Resultatet blev att vi nu skall ta bort utställningen i källaren om jordbruksredskap. Den skall få vila i några år. Istället ska föremålen från skomakeriet samt sy- och stickmaskiner av olika slag lyftas fram genom att ställas ut i källaren.

Vi är lovade att få låna en fotoutställning kallad Berg & Järn som producerats av Torbjörn Andersson. Utställningen

har varit uppsatt i Nyköping under två säsonger och nu har vi blivit lovade att få låna den kommande säsong.

Helgen den 9-10 maj är den stora arbetsdagen på museet. Då ska all finputs ske, allt ska göras slutligt klart, inklusive städning och att göra fint utomhus. Denna helg behöver museet all hjälp som går att få. Vi arbetar mellan 9.00 och 13.00, inklusive matpaus.

Du är mycket välkommen även om du inte kan vara med hela dagen. Föreningen bjuder på macka och dryck.

Välkomna!

Pehr Bengtsson och Sten Hellgren

- Bruksnotiser -

Nytt i Bruksarkivet:

Temautställning som öppnar 16 maj: *Skottvångs järnväg, linbana och ångfartyg. Kommunikation till gagn för Åkers Styckebruk.*

Det händer vår och sommar i Åkers hembygdsförening

20 april Smaker från skogen

Vi bor i ett härligt naturreservat med delikatesser som växer vilt omkring oss. Kom med på en föreläsning om hur man skapar mat, essenser, oljor och kryddor från vår natur. Lokalen är biblioteket och vi startar klockan 19.00.

30 april Fira Valborg

Valborgsmässofirande. En trevlig vandring från Folkets Hus där ni kan köpa facklor. Sedan fortsätter vi mot Engelska Parken för att tillsammans tända vårelden. En vårtalare med stor anknytning till orten tar ton klockan 20.45 och Åkers IF tar hand om förfriskningar och lotteri. Vi går från Folkets Hus klockan 20.00.

14 maj Traditionsenlig Masugnspredikan

Masugnspredikan återkommer varje år och är alltid lika omtyckt. Ni finner oss i Motstugan klockan 11.00.

16 maj Öppet hus i Åkers Bergslag

Museet och Bruksarkivet öppnar för året. Välkomna mellan klockan 11.00 och 16.00.

26 maj Kyrkogårdsvandring

Återkommande och alltid uppskattat. Kom och lär er mer och mer om kyrkogården och dess gravar. Kom med från klockan 18.00 för att få kunskap om vår kyrkogård.

19 juni Midsommarfirande i Engelska Parken

Klockan 13.00 börjar festligheterna i Engelska Parken. Stången reser klockan 14.30. Lekar för stora och små med musik och förfriskningar. Tipspromenad med fina priser, glass till alla barn och lotter från Åkers IF.

Välkomna!

OBS! Vi reserverar oss för eventuella ändringar.

Find us on:
facebook.